

CYNGOR SIR YNYS MÔN / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	18 Mehefin 2026
TEITL YR ADRODDIAD:	Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau 2025-26
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Bod y Pwyllgor Safonau yn cymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol drafft ac yn cytuno i'w gyflwyno i gyfarfod nesaf y Cyngor llawn
ADRODDIAD GAN:	Lisa Lord Rheolwr Gwasanaethau Cyfreithiol a Dirprwy Swyddog Monitro (Locwm) lisalord@ynysmon.llyw.cymru
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.llyw.cymru

1. CEFNDIR

- 1.1 Mae gofyn statudol ar y Pwyllgor Safonau i gyflwyno adroddiad blynyddol i'r Cyngor llawn.
- 1.2 Paratowyd adroddiad drafft ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026.
- 1.3 Cyhoeddwyd canllawiau statudol o dan adran 54(7) o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Mae'r canllawiau statudol wedi cael eu hystyried wrth ddrafftio'r adroddiad. Mae'r adroddiad drafft yn roi sylw i'r holl faterion a bennir yn y ddeddfwriaeth, ac eithrio gwybodaeth ynglŷn â'r ddyletswydd Arweinyddion Grwpiau. Bydd y wybodaeth hon yn cael ei hychwanegu ar ôl cynnal cyfarfodydd unigol rhwng Aelodau Annibynnol (lleyg) y Pwyllgor ac Arweinyddion Grwpiau, fel y nodir yn yr adroddiad.
- 1.4 Rhagwelir y bydd yr adroddiad terfynol, gan gynnwys asesiad o'r ddyletswydd Arweinyddion Grwpiau, yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor llawn ym mis Medi 2026.

2. ARGYMHELLIAD

Bod y Pwyllgor Safonau yn cytuno

- i. ar gynnwys yr adroddiad blynyddol drafft a'r atodiadau
- ii. bod yr adroddiad yn cael ei ddiweddarau yn unol â gwybodaeth a gasglwyd a'r asesiad a luniwyd yn ystod y cyfarfodydd ag Arweinyddion Grwpiau unigol. Bydd geiriad unrhyw ddiweddariad o'r fath yn cael ei gytuno â Chadeirydd y Pwyllgor Safonau
- iii. bod unrhyw newidiadau pellach yn cael eu gwneud yn unol â chyfarwyddiadau'r Cadeirydd, ar ôl ymgynghori â'r Swyddog Monitro
- iv. bod yr adroddiad blynyddol yn cael ei gyflwyno i'r Cyngor llawn ym mis Medi 2026

Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau

1. Rhagair / Gair gan y Cadeirydd

Croeso i adroddiad blynyddol Pwyllgor Safonau Cyngor Sir Ynys Môn ar gyfer y cyfnod Ebrill 2025 - Mawrth 2026, a gwblhawyd yn unol â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Mae gan y Pwyllgor rôl annibynnol i gefnogi llywodraethiant moesegol gan ganolbwyntio'n benodol ar fodloni'r gofyniad statudol i hybu a chynnal safon dda o ymddygiad ymhlith Cyngorwyr Sir a Chynghorwyr Tref a Chymuned Ynys Môn. Mae'r adroddiad yn darparu trosolwg cynhwysfawr o'r gwaith a gyflawnwyd gan y Pwyllgor Safonau yn ystod y flwyddyn.

Mae asesiad cyffredinol y Pwyllgor yn gadarnhaol.

Dros y 12 mis diwethaf, mae'r Pwyllgor wedi poeni am yr amser a gymerir i ddatrys cwynion i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (OGCC). Mae'r Pwyllgor Safonau'n falch o glywed bod OGCC wedi cyhoeddi y bydd camau'n cael eu cymryd i fynd i'r afael â'r oedi. Bydd y Pwyllgor yn cadw llygaid ar effaith y cwynion sy'n cael eu datrys.

Yn ystod y flwyddyn, cynhaliodd y Pwyllgor ei wrandawriad cyntaf i achos honedig o dorri'r cod ymddygiad i gynghorwyr ers 2014.

Gwnaed newidiadau i'r Cod Ymddygiad yn ogystal i sicrhau ei fod yn ymdrin â'r holl nodweddion gwarchoddedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a ffactorau economaidd-gymdeithasol. Byddwn yn gweld effaith y newidiadau hyn yn ystod y flwyddyn nesaf.

Mae'r Pwyllgor wedi ymrwymo i gefnogi Cyngorwyr i gydymffurfio â'r Cod Ymddygiad ac mae o'r farn bod hyfforddiant yn rhan allweddol o ddatblygu llywodraethiant moesegol cadarn. Gobeithir y bydd ymdrechion y Pwyllgor yn sicrhau bod gofynion y Cod yn glir ymysg aelodau, ac y bydd hyn o gymorth iddynt wrth weithio er budd yr ardal a'i dinasyddion.

Yn ystod y flwyddyn daeth cyfnod Mr John Robert Jones yn y swydd i ben. Hoffwn ddiolch i Mr Jones am ei gyfraniad a'i ymroddiad i'r Pwyllgor.

Ym mis Rhagfyr 2025, yn dilyn proses gystadleuol roeddem yn falch o groesawu Mr David Davies i'r Pwyllgor fel Aelod (lleyg) Annibynnol.

Hoffwn ddiolch i aelodau etholedig, cyfetholedig a lleyg y Cyngor Sir a'r Cyngorau Tref a Chymuned, Swyddogion a Swyddogion Pwyllgor am eu cydweithrediad yn gysylltiedig â materion ymddygiad eto eleni.

Gobeithiaf y bydd gwaith y pwyllgor, a'r adroddiad hwn, o ddiddordeb i chi. Mae gwybodaeth bellach am y pwyllgor, yn cynnwys agendau, adroddiadau a chofnodion cyfarfodydd ar gael ar [wefan y Cyngor](#).

Trefor Owen Cadeirydd y Pwyllgor Safonau

---

2. Rôl a Chyfrifoldebau'r Pwyllgor Safonau

Mae gofyn statudol ar bob Cyngor Sir i gael Pwyllgor Safonau.

Gellir crynhoi swyddogaethau cyffredinol y Pwyllgor Safonau fel dyletswydd i hybu a chynnal safonau ymddygiad uchel gan aelodau ac aelodau cyfetholedig y Cyngor Sir a Cyngorau Tref a Chymuned a'u cynorthwyo i gydymffurfio â'r Cod Ymddygiad. Mae [Cylch Gorchwyl](#) y Pwyllgor Safonau ar gael ar wefan y Cyngor.

Mae'r Pwyllgor yn gweithio'n agos â'r Swyddog Monitro a'r Dirprwy Swyddog Monitro.

Mae'r Pwyllgor Safonau'n derbyn adroddiadau chwarterol ar achosion Cod Ymddygiad OGCC ac mae'n delio â chyfeiriadau gan OGCC.

Mae'r Pwyllgor Safonau'n darparu sicrwydd annibynnol i'r Cyngor drwy ei adroddiad blynyddol.

---

3. Aelodaeth y Pwyllgor a Chyfarfodydd

Mae'r Pwyllgor Safonau yn Bwyllgor statudol sydd â 9 aelod, yn cynnwys Aelodau Annibynnol, Cyngorwyr Tref a Chymuned a Chynghorwyr Sir.

Aelodau Presennol

Aelodau Annibynnol

- [Mr Trefor Owen](#) (Cadeirydd/Chair)
- [Mr Brace Griffiths](#) (Is-gadeirydd/Vice-Chair)
- [Mr Rhys Davies](#)
- [Mr David Davies](#) (ers 12 Rhagfyr 2025)
- [Mrs Gill Murgatroyd](#)

Cynghorwyr Cymuned

- [Y Cyngorydd Iorwerth Roberts](#)
- [Y Cyngorydd Margaret Thomas](#)

Cynghorwyr Sir

- [Y Cynghorydd Margaret Murley Roberts](#)
- [Y Cynghorydd Dafydd Rhys Thomas](#)

*Daeth cyfnod Mr John Robert Jones yn y swydd i ben ym mis Rhagfyr 2025.

Mae gwybodaeth bellach am y Pwyllgor Safonau ar gael ar [wefan y Cyngor](#). Mae disgrifiad ysgrifenedig o rôl [Cadeirydd y Pwyllgor Safonau](#) a rôl [Aelodau'r Pwyllgor Safonau](#) ar gael.

Cyfarfodydd

Cynhaliwyd y cyfarfodydd canlynol:

Pwyllgor Safonau	2
Panel Caniatâd Arbennig.	2
Gwrandawriad Lleol o'r Pwyllgor Safonau	1
Pwyllgor Anffurfiol	2

Penododd y Cyngor aelod (lleyg) annibynnol newydd i'r Pwyllgor Safonau yn ystod y flwyddyn, sef Mr David Davies. Cynhaliwyd pedwar cyfarfod o [Banel Dethol y Pwyllgor Safonau](#) fel rhan o'r broses hon. Mae'r Pwyllgor Safonau'n ddiolchgar i'r Cynghorydd Margaret Murley Robert, y Cynghorydd Aled Morris Jones, y Cynghorydd Dylan Rees, Mrs Ann Kennedy a Dr Teleri Mair Jones am gymryd rhan yn y broses.

---

4. Cefnogaeth gan y Swyddog Monitro a'r Trefniadau

Mae'r Swyddog Monitro a'r Dirprwy Swyddog Monitro yn cefnogi'r Pwyllgor Safonau. Yn ogystal â'r cyfarfodydd Pwyllgor cynhelir cyfarfodydd rheolaidd gyda Chadeirydd y Pwyllgor Safonau.

Mae gan y Swyddog Monitro adnoddau digonol i gyflawni'r Rhaglen Waith gytunedig. Os bydd cynnydd mewn gwrandawriadau lleol neu gyfrifoldebau'r Swyddog Monitro bydd rhaid adolygu'r adnoddau.

Yn ogystal â'r Pwyllgor Safonau a'r Swyddog Monitro mae'r gwaith o hyrwyddo'r Cod Ymddygiad a'r fframwaith llywodraethu moesegol yng Nghyngor Sir Ynys Môn yn cael ei gefnogi gan lu o wasanaethau yn cynnwys y Gwasanaethau Democrataidd/Pwyllgorau a'r Gwasanaeth Hyfforddi a Datblygu.

---

5. Cwynion Cod Ymddygiad

Crynodeb o Gwynion Cod Ymddygiad OGCC 2025/26		
	Cyngor Sir	Cynghorau Tref a Chymuned
Cwynion dderbyniwyd	0*	14
Dim camau / ni ddylid ymchwilio i'r gŵyn	0	7 (aros am benderfyniad cychwynnol yn gysylltiedig â 7 cwyn ar 31 Mawrth 2026)
Ymchwiliad	0	0 (ar 31 Mawrth 2026)
Gwrandawriad	0**	0 (ar 31 Mawrth 2026)

*Mae un gŵyn yn gysylltiedig ag aelod o'r Cyngor Sir y daeth y Cyngor yn ymwybodol ohoni gyntaf y tu allan i'r cyfnod adrodd (8 Chwefror 2024) ac mae OGCC yn dal i ymchwilio i'r gŵyn.

**Cynhaliwyd gwrandawriad yn ystod y cyfnod adrodd, ar 16 Mai 2025, yn gysylltiedig ag aelod o'r Cyngor Sir, ynglŷn â mater y daeth y Cyngor yn ymwybodol ohono gyntaf y tu allan i'r cyfnod adrodd (9 Awst 2023).

Derbyniwyd llai o gwynion Cod Ymddygiad yn gysylltiedig â Chynghorwyr Sir (4 y llynedd) a chynnydd sylweddol mewn cwynion Cod Ymddygiad yn gysylltiedig â Chynghorwyr Tref a Chymuned (4 y llynedd). Roeddem yn dal i aros am benderfyniad cychwynnol ynglŷn â'r 7 cwyn Cod Ymddygiad ar ddiwedd y cyfnod adrodd.

Yn unol ag ymrwymiad y Pwyllgor i fod yn rhagweithiol, bydd yn edrych ar y tueddiadau ac unrhyw resymau dros y cynnydd mewn cwynion Cod Ymddygiad yn gysylltiedig â Chynghorwyr Tref a Chymuned unwaith y mae OGCC wedi cwblhau unrhyw gamau gweithredu.

Ni dderbyniwyd unrhyw hysbysiadau gan Banel Dyfarnu Cymru.

---

6. Gwrandawriadau a Phenderfyniadau

Cynhaliwyd un gwrandawriad yn ystod y cyfnod adrodd, ar 16 Mai 2025, yn gysylltiedig ag aelod o'r Cyngor Sir.

Roedd y gwrandawriad yn ymwneud â mater a ddaeth i sylw'r Cyngor ar 9 Awst 2023 gan OGCC.

Mae'r [adroddiad](#) a'r [cofnodion](#) yn gysylltiedig â'r gwrandawriad hwn wedi cael eu cyhoeddi.

Nid oedd unrhyw apêl ac mae'r Pwyllgor Safonau'n hapus bod y camau a godwyd yn ystod y cyfarfod wedi cael eu gweithredu'n foddhaol.

7. Cyflawniadau'r Pwyllgor yn ystod y flwyddyn

Mae Rhaglen Waith y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2025-26, sy'n nodi'r camau a gwblhawyd gan y Pwyllgor yn ystod y flwyddyn yn erbyn ei amcanion, ar gael yn **ATODIAD 1**.

Tynnir sylw penodol at y materion a ganlyn:

Protocol Datrysiad Lleol

Canolbwyntiwyd ar weithredu'r Protocol Datrysiad Lleol (PDLI) mewn Cyngorau Tref a Chymuned. Mynychodd cynrychiolwyr o'r Pwyllgor nifer o sesiynau a gweithdai a gynhaliwyd gan Lywodraeth Cymru. Roedd y sesiynau hyn y cynnwys Clercod Cyngorau Tref a Chymuned, Cadeiryddion Cyngorau Tref a Chymuned, Swyddogion Monitro, OGCC, cynrychiolwyr Pwyllgor Safonau, cynrychiolwyr Polisi Llywodraeth Cymru, Un Llais Cymru a chynrychiolwyr eraill o'r sector. Mae sesiynau pellach ar y gweill a bydd y Pwyllgor yn parhau i gyfrannu at y datblygiadau hyn lle bo modd.

Yn ystod y cyfnod adrodd, er bod y Cadeirydd wedi cael gwybod am bryderon ynglyn ag Aelodau, ni dderbyniwyd cais i weithredu dan drefniadau'r Protocol. Ymdriniwyd â'r pryderon lefel isel ynglŷn ag ymddygiad aelodau'n fewnol drwy brosesau grwpiau gwleidyddol.

Sefydlwyd proses ar gyfer cyflwyno adroddiadau ystadegol dienw ar faterion a gafodd eu datrys gan ddefnyddio'r PDLI.

Cyngor ar hyfforddiant i Aelodau ac Arweinwyr Grwpiau

Mae'r Pwyllgor yn derbyn adroddiadau rheolaidd gan y Gwasanaeth Dysgu a Datblygu yn gysylltiedig â'r hyfforddiant sydd ar gael i Aelodau ac Arweinwyr Grŵp.

Mae hyfforddiant mandadol yn cael ei ddynodi gan Pwyllgor Gwasanaethau Democraidd, ac yn cael ei fonitro gan y pwyllgor. Mae'r Arweinwyr Grŵp yn derbyn adroddiadau yn ôl yr angen.

Cod Ymddygiad	35/35
Iechyd a Diogelwch	33/35

Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant.	34/35
Diogelu Data	33/35
Seiberddiogelwch	35/35
Diogelu	29/35

Mae'r hyfforddiant Diogelu i aelodau etholedig wedi cael ei adolygu yn unol â safonau fframwaith hyfforddi Gofal Cymdeithasol Cymru.

Mae cynnydd da wedi cael ei wneud ar y cynllun datblygu ar gyfer Arweinwyr Grŵp.

Gwaith gyda Chynghorau Tref a Chymuned

Mae'r Pwyllgor Safonau wedi ceisio ymgysylltu â'r Cynghorau Tref a Chymuned yn gysylltiedig â'r hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad. Yn ystod 2025, cynhaliwyd sesiynau hyfforddi drwy Un Llais Cymru, ac roeddent ar gael i Gynghorwyr Tref a Chymuned a chlercod. Roedd 80 o leoedd ar gael. Fe wnaeth 66 o bobl archebu lle, a mynychwyd yr hyfforddiant gan 48 o bobl. Mae 40 Cyngor Tref a Chymuned ar Ynys Môn. Ni fynychodd unrhyw aelodau na chlercod o 21 Cyngor Tref a Chymuned y sesiynau hyfforddi hyn.

Gofynnodd y Pwyllgor i'r Cynghorau Tref a Chymuned ystyried newid eu cod ymddygiad fel bod rhaid i aelodau fynychu hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad unwaith y tymor o leiaf, ac o fewn chwe mis i etholiad llywodraeth leol lle bo modd.

Gofynnodd y Pwyllgor Safonau am gopi o adroddiad blynyddol a chynllun hyfforddi pob Cyngor Tref a Chymuned.

Mae arsylwadau/ymweliadau i Gynghorau Tref a Chymuned wedi cael ei ychwanegu i'r Rhaglen Waith ar gyfer 2026-27. Mae hyn yn rhan o ymrwymiad y Pwyllgor safonau i wneud gwaith rhagweithiol ac ataliol yn unol â chylch gorchwyl statudol y Pwyllgor.

Mae'r Cadeirydd a/neu Is-gadeirydd y Pwyllgor Safonau yn mynychu a chyflwyno yng Nghyfarfodydd y Fforwm Cynghorau Tref a Chymuned.

Caniatâd Arbennig

Cynhaliwyd dau Banel Caniatâd Arbennig yn 2025-26. Rhoddwyd caniatâd arbennig yn y naill agos.

Mae'r [adroddiad](#) a'r [cofnodion](#) yn gysylltiedig â'r cyfarfodydd hyn wedi cael eu cyhoeddi.

Cyfathrebu

Mae'r Cadeirydd a/neu'r Is-gadeirydd yn mynychu cyfarfodydd yr Arweinwyr Grŵp yn rheolaidd er mwyn eu briffio, ymgynghori â hwy a gofyn am adborth yn ôl y galw. Mae'r Pwyllgor yn ddiolchgar i'r Arweinwyr Grŵp am hwyluso'r trefniadau hyn.

Anfonir crynodeb o benderfyniadau'r pwyllgor, ynghyd â linc i adroddiadau a phenderfyniadau OGCC, at aelodau yn dilyn cyfarfodydd. Anfonir crynodeb tebyg ar faterion sy'n berthnasol i Gynghorau Tref a Chymuned at Gadeiryddion a Chlercod yn dilyn cyfarfodydd.

Hyfforddiant

Mae'r Pwyllgor yn gefnogol o hyfforddiant a chyfleoedd datblygu sy'n cefnogi llywodraethiant moesegol. Mae'r dull rhagweithiol hwn yn cael ei amlygu drwy gynnwys adroddiad gan y gwasanaeth Hyfforddi a Datblygu fel eitem sefydlog ym mhob cyfarfod. Mae hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad ar gael i Gynghorwyr newydd ac Aelodau (lleyg) Annibynnol newydd.

---

8. Asesu Dyletswyddau'r Arweinwyr Grŵp

I'w ychwanegu yn dilyn cyfarfod yr aelodau Annibynnol gydag Arweinwyr Grŵp

---

9. Y Blaenoriaethau ar gyfer y Flwyddyn Nesaf

Mae Rhaglen Waith arfaethedig y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2026-2027 ar gael yn **ATODIAD 2**.

Bydd y Pwyllgor, wrth gwrs, yn blaenoriaethu ei waith ac yn cyfeirio ei adnoddau i sicrhau ei fod yn parhau i fodloni ei ofynion statudol a bydd yn parhau i gefnogi aelodau'r Cyngor Sir a Chynghorau Tref a Chymuned i gydymffurfio â gofynion y Cod Ymddygiad.

Rhaglen Waith Arfaethedig y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2025/2026

1	Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau ar gyfer y Cyngor Llawn	<ul style="list-style-type: none"> Fod y Pwyllgor yn dechrau ystyried a gweithio ar yr Adroddiad Blynyddol cyn ei gyfarfod ffurfiol ym mis Mehefin 2026. Fod y Pwyllgor yn datblygu ei adroddiad blynyddol ar gyfer 2025/2026 (a'r cynllun gwaith arfaethedig ar gyfer 2026/2027) ar ddiwedd tymor 2025/2026. Mae hyn yn cynnwys gweithio gydag Arweinyddion Grŵp mewn perthynas â'u cyfrifoldebau adrodd dan Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, a'r broses i'w dilyn rhwng Arweinyddion Grŵp a'r Pwyllgor Safonau. 	<ul style="list-style-type: none"> Cwblhawyd Adroddiad i'r Cyngor llawn 25/09/2025 Copi wedi'i anfon at OGCC
2	Gweithredu'r Protocol Datrysiad Lleol ar gyfer Cynghorwyr Sir a Chynghorwyr Tref a Chymuned	<ul style="list-style-type: none"> Pan fo'n ofynnol / yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd. 	<ul style="list-style-type: none"> Dim galw amdano yn 2025/26
3	Cynnig a darparu hyfforddiant sydd ar gael i arweinwyr pleidiau gwleidyddol Angen penderfynu: <ul style="list-style-type: none"> Pwy fydd yn darparu'r hyfforddiant Cynnwys Aelodau'r Pwyllgor Safonau Cynnwys Uwch Swyddogion? 	<ul style="list-style-type: none"> Rhaid gwneud y trefniadau hyn ar ddechrau bob gweinyddiaeth a rhaid cynnal hyfforddiant cyn pen 6 mis o'r etholiad, a rhaid ei adolygu'n flynyddol. • Bydd y Pwyllgor Safonau'n annog Arweinyddion Grŵp i gwblhau hyfforddiant a ddatblygir dan sgôp Fforwm Pwyllgor Safonau Cenedlaethol a/neu drwy'r CLILG. Yn lleol, bydd y Pwyllgor Safonau'n parhau i weithio gyda'r adran Hyfforddiant (AD) i drefnu Hyfforddiant 1-1 ar gyfer Arweinyddion Grŵp er mwyn eu cefnogi gyda'u rolau fel arweinwyr statudol ar faterion sy'n cael eu hystyried yn berthnasol ar gyfer Arweinyddion Grŵp lleol. 	<ul style="list-style-type: none"> Cwblhawyd Wedi'i gynnig a'i dderbyn Adroddiadau cynnydd rheolaidd i'r Pwyllgor Safonau
4	Cyfathrebu gydag arweinyddion pleidiau gwleidyddol gan gynnwys mewn perthynas â dyletswydd arweinyddion grŵp	<ul style="list-style-type: none"> Cadeirydd ac Is-gadeirydd i adrodd mewn cyfarfodydd Arweinyddion Grwpiau yn dilyn bob cyfarfod ffurfiol o'r Pwyllgor Safonau. Adrodd / cyfathrebu pellach i'w wneud ar gais. Unrhyw waith sydd ei angen fel rhan o ddyletswydd y Pwyllgor 	<ul style="list-style-type: none"> Cwblhawyd

	dros ymddygiad eu haelodau	Safonau i asesu a ddylid rhyddhau arweinyddion grŵp o'u dyletswyddau statudol.	
5	Cyfathrebu gydag aelodau CSYM / Cynghorau Tref a Chymuned	<ul style="list-style-type: none"> • Yn dilyn cyfarfodydd ffurfiol y Pwyllgor. Cytuno sut i gyfathrebu negeseuon allweddol orau. 	<ul style="list-style-type: none"> • Anfonir nodiadau briffio at aelodau CSYM a Chynghorau Tref a Chymuned yn dilyn cyfarfodydd ffurfiol o'r Pwyllgor Safonau
6	Cyfarfodydd	<ul style="list-style-type: none"> • Cyfarch y gofyn statudol o gynnal un cyfarfod ffurfiol yn flynyddol. Mae wedi bod yn arferol cynnal 2 gyfarfod ffurfiol. • Efallai y trefnir cyfarfodydd anffurfiol pan fo'n ofynnol. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cwblhawyd fel y manylir yn yr Adroddiad Blynyddol
7	Adrodd am gwynion - Adroddiadau Diweddarau Chwarterol	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd adroddiadau'n cael eu cynnwys yn Agenda ffurfiol y Pwyllgor. • Mae adroddiad y Pwyllgor Safonau'n trafod unrhyw dueddiadau penodol o ran ymddygiad gwael. Angen parhau i adolygu hyn a sicrhau bod y broses yn gwarchod a pharchu (unrhyw rai o) ofynion cyfrinachedd yr OGCC mewn perthynas â'r materion hyn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cwblhawyd
8	Hyfforddiant ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonau	<ul style="list-style-type: none"> • Annog holl aelodau'r Pwyllgor Safonau i gwblhau'r holl hyfforddiant mandadol. • Trefnu unrhyw hyfforddiant arall sy'n ofynnol, mewn ymgynghoriad gyda Rheolwr Hyfforddiant AD. 	<ul style="list-style-type: none"> •
9	Hyfforddiant Cadeirio - Herio Ymddygiad	<ul style="list-style-type: none"> • Cadeirydd / Is-gadeirydd i fynychu hyfforddiant sy'n cael ei drefnu drwy'r Rheolwr Hyfforddiant AD ar ddelio gydag ymddygiad heriol gan aelodau a/neu'r cyhoedd. 	<ul style="list-style-type: none"> •
10	Sut i wneud cwyn	<ul style="list-style-type: none"> • Ystyried sut i roi cyhoeddusrwydd i gwynion yn erbyn Aelodau unwaith y cytunir beth fydd y broses ar gyfer 'cwynion lefel isel' yn dilyn ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar yr Adolygiad Penn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae hyn wedi'i ychwanegu at y rhaglen waith ar gyfer 26/27
11	Caniatadau Arbennig	<ul style="list-style-type: none"> • Pan fydd ceisiadau'n codi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wedi'i gwblhau yn ôl y galw – fel y manylir yn yr Adroddiad Blynyddol.
12	Adroddiadau Blynyddol Aelodau	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y Pwyllgor Safonau yn parhau i annog y weithred o gwblhau Adroddiadau Blynyddol a gweithio gyda Phennaeth y Gwasanaethau Democrataidd mewn perthynas â'r 	<ul style="list-style-type: none"> • Gwybodaeth wedi'i gynnwys mewn nodyn briffio i aelodau

		mater hwn, gan gofio mai dewis bob Cyngorydd unigol yw cwblhau adroddiad blynyddol ai peidio.	
13	Cynghorau Tref a Chymuned	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Cadeirydd a/neu'r Is-gadeirydd yn mynychu Cyfarfodydd Fforwm rheolaidd i gyflwyno materion o ddiddordeb gan y Pwyllgor Safonau i Gynghorau Tref a Chymuned. 	<ul style="list-style-type: none"> •
14	Fforwm Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Cadeirydd y Pwyllgor Safonau yn mynychu cyfarfodydd y Fforwm a chynnig adborth i aelodau'r Pwyllgor Safonau. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cwblhawyd
15	OGCC a PDC yn adrodd ar achosion Darparu dolenni ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonau.	<ul style="list-style-type: none"> • Darparu adroddiadau ym mhob cyfarfod ffurfiol o'r Pwyllgor Safonau yn cyfeirio at yr achosion a gyhoeddwyd gan yr OGCC a PDC. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cwblhawyd
16	Adroddiad Penn / ymgynghoriad LIC ar faterion moesegol	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r adroddiad Penn wedi'i gyhoeddi. Ymgynghoriad LIC wedi dod i ben 23.06.2023. • Ymatebion i'r Ymgynghoriad a gyhoeddwyd gan LIC ym mis Tachwedd 2023. • Angen gwaith pellach pan mae ymateb Llywodraeth Cymru i'r ymgynghoriad yn cael ei gyhoeddi. Dim amserlen gyhoeddus ar hyn o bryd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dim amserlen ar gyfer camau pellach gan y Llywodraeth. • Ni dderbyniwyd gwybodaeth bellach.
17	Trafodaethau Blynyddol ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonau	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd y Cadeirydd yn cwrdd ag Aelodau ac yn adrodd ar unrhyw allbynnau sydd angen eu cyfeirio i'r Swyddog Monitro. • Bydd y Cadeirydd yn cael sgwrs gyda'r Swyddog Monitro. 	<ul style="list-style-type: none"> •
18	Goruchwyllo'r Cyngor a chyfarfodydd ei Bwyllgorau o bryd i'w gilydd.	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd aelodau'r Pwyllgor Safonau yn goruchwyllo cyfarfodydd y Cyngor Sir neu ei Bwyllgorau os bydd angen, a bydd hefyd yn darparu adborth i'r Cadeirydd perthnasol. 	<ul style="list-style-type: none"> •
19	Cefnogi gwaith y Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd wrth iddo annog llesiant aelodau'r Cyngor Sir.	<ul style="list-style-type: none"> • Cynorthwyo'r Pwyllgor Gwasanaethau Democratiaidd wrth iddo arwain ar y gwaith hwn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Pennaeth Democratiaeth yn cyflwyno adroddiad i bob Pwyllgor Safonau
20	Cofrestr Rhoddion a Lletygarwch - cynyddu gwerth y gofrestr i £25.	<ul style="list-style-type: none"> • Yn dilyn trafodaeth ar lefel genedlaethol yn Fforwm Pwyllgor Safonau Cenedlaethol Cymru i safoni'r trothwy ar gyfer cofrestru rhoddion a lletygarwch ym mhob un 	<ul style="list-style-type: none"> • Oherwydd capasiti nid yw hyn wedi cael ei gwblhau o fewn y cyfnod adrodd ond bydd yn cael ei

		<p>o'r awdurdodau yng Nghymru, cytunodd y Cyngor, mewn egwyddor ym mis Medi 2023, y byddai'r trothwy arfaethedig o £25 yn cael ei weithredu yn yr awdurdod hwn, yn hytrach na'r cyfyngiad £20 presennol. Fodd bynnag, mae angen newid Cyfansoddiad y Cyngor cyn y gellir rhoi'r trothwy newydd ar waith. Gwnaed argymhelliad y dylid cynnwys yr argymhelliad hwn wrth gyflwyno'r adroddiad priodol nesaf i'r Pwyllgor Gwaith / y Cyngor llawn. Nid oes cyfle o'r fath wedi codi hyd yma. Dyma yw bwriad y Pwyllgor.</p>	<p>gynnwys ar raglen waith 26/27</p>
21	<p>Mynediad at wybodaeth am y Pwyllgor Safonau ar y Cyngor Sir</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cafodd y mater ei gynnwys yn rhaglen waith y Pwyllgor ar gyfer 2023/2024 a 2024/2025 ond, oherwydd ymrwymadau gwaith eraill, ni weithredwyd arno. • Mae'r wefan yn cael ei datblygu'n helaeth, a byddai'n amserol cymryd camau er mwyn sicrhau bod mynediad rhwydd ar gael at wybodaeth am y Pwyllgor Safonau ar wefan y Cyngor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r wybodaeth ddiweddaraf yn gyfredol. Wedi'i ychwanegu at raglen waith 26/27 er mwyn ei adolygu.
23	<p>Ymateb i geisiadau a wnaed mewn perthynas ag archwiliadau sy'n mynd rhagddynt gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru o ganlyniad i gwynion yn erbyn Cynghorwyr Sir / Cynghorwyr Cymuned.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae 1 achos wedi'i gyfeirio gan OGCC i'r Pwyllgor Safonau i'w ystyried. Bydd y Gwrandawriad yn cael ei drefnu yn ystod cyfnod adrodd 2025/2026. • Mae OGCC yn archwilio cwynion mewn perthynas ag 1 Cynghorydd Sir ac 1 Cynghorydd Cymunedol ar hyn o bryd. • Cymryd unrhyw gamau adferol mewn perthynas â'r materion hyn ac unrhyw faterion eraill all godi yn ystod y flwyddyn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cwblhawyd y gwrandawriad – fel y manylir yn yr Adroddiad Blyneddol.
24	<p>Materion yn deillio o drafodaethau gydag Arweinyddion Grŵp wrth baratoi Adroddiad Blyneddol y Pwyllgor Safonau ar gyfer y Cyngor llawn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Canlyniad cyfarfodydd: Materion i'w gweithredu: <ul style="list-style-type: none"> • Gohebiaeth gyffredinol mewn perthynas â phroses 2024/2025 i'w hanfon at Arweinyddion Grwpiau (os oes angen). 	<ul style="list-style-type: none"> • Cwblhawyd

Rhaglen Waith Arfaethedig y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2026/2027

Rhif	Eitemau	Allbwn	Camau
EITEMAU AGENDA SEFYDLOG			
1.	Cyfarfodydd.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bodloni gofynion statudol - cynnal o leiaf 1 cyfarfod bob blwyddyn ▪ Cynnal digon o gyfarfodydd ffurfiol fel sy'n ofynnol ar gyfer busnes y Pwyllgor (2 gyfarfod yn unol â'r arfer). ▪ Efallai y trefnir cyfarfodydd anffurfiol pan fo'n ofynnol. 	
2.	Adrodd am gwynion - Adroddiadau Diweddarau Chwarterol.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adrodd i'r Pwyllgor Safonau. ▪ Dadansoddi tueddiadau (cyn belled a bo modd gwneud hyn tra'n cynnal gofynion cyfrinachol OGCC a'r Ddeddf Diogelu Data). 	
3.	Adrodd am Achosion OGCC (Cymru gyfan).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adroddiad chwarterol i'r Pwyllgor Safonau. 	
4.	Adrodd am Achosion Panel Dyfarnu Cymru (Cymru gyfan).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adroddiad chwarterol i'r Pwyllgor Safonau. 	
5.	Caniatadau Arbennig.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adroddiad chwarterol i'r Pwyllgor Safonau. 	
6.	Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau ar gyfer y Cyngor Llawn.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adroddiad Blynyddol y Pwyllgor Safonau ar gyfer 2025/26. ▪ Cyfarfodydd Arweinyddion Grŵp mewn perthynas â'u cyfrifoldebau adrodd dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, a'r broses i'w dilyn rhwng Arweinyddion Grŵp a'r Pwyllgor Safonau. ▪ Adrodd i'r Pwyllgor Safonau. ▪ Adroddiad i'r Cyngor Llawn. ▪ Anfonwyd copi i'r OGCC. 	
7.	Adroddiadau Blynyddol Aelodau.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Annog yr arfer o gwblhau Adroddiadau Blynyddol. ▪ Cefnogi Pennaeth y Gwasanaethau Democrataidd. 	

8.	Trafodaethau Blynyddol ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonau.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bydd y Cadeirydd yn cwrdd ag Aelodau ac yn adrodd ar unrhyw allbynnau sydd angen eu cyfeirio i'r Swyddog Monitro. ▪ Bydd y Cadeirydd yn cael sgwrs gyda'r Swyddog Monitro. 	
HYFFORDDI			
9.	Monitro ac adolygu'r cynnig a darpariaeth hyfforddiant sydd ar gael i arweinwyr pleidiau gwleidyddol.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rhaid gwneud y trefniadau hyn ar ddechrau pob gweinyddiaeth a rhaid cynnal hyfforddiant cyn pen 6 mis o'r etholiad, a rhaid ei adolygu'n flynyddol. 	
10.	Hyfforddiant ar gyfer aelodau'r Pwyllgor Safonau.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Annog holl aelodau'r Pwyllgor Safonau i gwblhau'r holl hyfforddiant mandadol. ▪ Trefnu unrhyw hyfforddiant arall sy'n ofynnol, mewn ymgynghoriad gyda Rheolwr Hyfforddiant AD. 	
11.	Hyfforddiant Cadeirio - Herio Ymddygiad.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cadeirydd / Is-gadeirydd i fynychu hyfforddiant sy'n cael ei drefnu drwy'r Rheolwr Hyfforddiant AD ar ddelio gydag ymddygiad heriol gan aelodau a/neu'r cyhoedd. 	
CYFATHREBU A RHANNU GWYBODAETH			
12.	Sut i Wneud Cwyn.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pwyllgor i adolygu gwybodaeth gyhoeddus ar 'sut i wneud cwyn'. 	
13.	Cyfathrebu gydag arweinyddion pleidiau gwleidyddol gan gynnwys mewn perthynas â dyletswydd arweinyddion grŵp dros ymddygiad eu haelodau.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cadeirydd i gwrdd ag Arweinyddion Grŵp ar ôl bob cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau ac ar adegau eraill, fel sy'n ofynnol. 	
14.	Cyfathrebu gydag aelodau CSYM / Cynghorau Tref a Chymuned.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dosbarthu'r crynodeb yn dilyn bob Pwyllgor Safonau. 	
FFORYMAU			
15.	Cynghorau Tref a Chymuned.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rhaid i'r Cadeirydd a/neu'r Is-gadeirydd fynychu Cyfarfodydd Fforwm i gyflwyno materion o ddiddordeb gan y Pwyllgor Safonau i Gynghorau Tref a Chymuned. 	

16.	Fforwm Pwyllgorau Safonau Cenedlaethol.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cadeirydd i fynychu cyfarfodydd y Fforwm a chynnig adborth i aelodau'r Pwyllgor Safonau. 	
PAN FO'N OFYNNOL			
17.	Ymateb i geisiadau a wnaed mewn perthynas ag archwiliadau sy'n mynd rhagddynt gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru o ganlyniad i gwynion yn erbyn Cyngorwyr Sir / Cyngorwyr Cymuned.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cymryd unrhyw gamau gofynnol mewn perthynas â materion OGCC wrth iddynt godi yn ystod y flwyddyn. 	
18.	Paneli Caniatadau Arbennig.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pan fydd ceisiadau'n codi. 	
19.	Gweithredu'r Protocol Datrysiaid Lleol ar gyfer Cyngorwyr Sir a Chynghorwyr Tref a Chymuned.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pan fo'n ofynnol / yn ôl disgrisiwn y Cadeirydd. 	
20.	Goruchwyllo'r Cyngor a chyfarfodydd ei Bwyllgorau o bryd i'w gilydd.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mynychu cyfarfodydd y Cyngor Sir neu ei Bwyllgorau er mwyn cefnogi'r cylch gorchwyl a cheisio hyrwyddo'r ymddygiad gorau posibl. ▪ Darparu adborth, lle bo'n briodol, i Gadeirydd y Pwyllgor. ▪ Adroddiad dienw i'r Pwyllgor Safonau. 	
GWAITH SYDD AR Y GWEILL			
21.	Adroddiad Penn / ymgynghoriad LIC ar faterion moesegol.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Monitro ac olrhain fel sy'n ofynnol. 	
22.	Goruchwyllo cyfarfodydd Cyngorau Tref a Chymuned o bryd i'w gilydd.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mynychu cyfarfodydd Cyngorau Tref a Chymuned i oruchwyllo i gefnogi'r cylch gorchwyl a cheisio hyrwyddo'r ymddygiad gorau posibl. ▪ Darparu adborth i'r Cadeirydd a/neu'r Clerc lle bo'n briodol. ▪ Adroddiad dienw i'r Pwyllgor Safonau. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪
23.	Cefnogi gwaith y Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd wrth iddo annog llesiant aelodau'r Cyngor Sir.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cefnogi'r Pwyllgor Gwasanaethau Democraataidd. 	<ul style="list-style-type: none"> •

24.	Cofrestr Rhoddion a Lletygarwch - cynyddu gwerth y gofrestr i £25.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adrodd i'r Pwyllgor Gwaith (ymgyngoriad). ▪ Adroddiad i'r Cyngor. 	
25.	Adolygu ffurflenni a chanllawiau recriwtio Aelodau Annibynnol	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adolygu ffurflenni recriwtio Aelodau Annibynnol i adlewyrchu'r newidiadau deddfwriaethol yn gysylltiedig â'r meini prawf cymhwysra 	